



Laidiens: 06.06.2008., Nr. 88

Ministru kabineta noteikumi Nr.394

Rīgā 2008.gada 2.jūnijā (prot. Nr.36 2.§)

Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudes kārtība

Izdoti saskaņā ar Ārstniecības likuma 60.¹ pantu, likuma "Par policiju" 12.panta pirmās daļas 17.punktu un Valsts probācijas dienesta likuma 25.panta piekto daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes medicīniskās pārbaudes kārtību ārstniecības iestādēs un kārtību, kādā Valsts policijas, pašvaldības policijas, Valsts robežsardzes darbinieks vai Valsts probācijas dienesta amatpersona ar portatīvām mērierīcēm pārbauda personas, lai noteiktu alkohola koncentrāciju izelpotajā gaisā un konstatētu, vai šīs personas ir lietojušas alkoholu.

2. Noteikumi (izņemot 8., 9., 10. un 11.pielikumu) neattiecas uz kārtību, kādā transportlīdzekļa vadītājam konstatē alkohola koncentrāciju asinīs un izelpotajā gaisā, kā arī narkotisko vai citu apreibinošo vielu iespaidu.

3. Iespējamo alkohola, narkotisko vielu, psihotropo vielu vai toksisko vielu ietekmi personai konstatē:

3.1. Valsts policijas, pašvaldības policijas, Valsts robežsardzes darbinieks vai Valsts probācijas dienesta amatpersona, veicot pārbaudi ar portatīvu mērierīci alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā, lai noskaidrotu, vai persona ir lietojusi alkoholu;

3.2. veicot medicīnisko pārbaudi ārstniecības iestādē (1.pielikums) vai šo ārstniecības iestāžu pārvietojamā specializētā medicīniskā laboratorijā, pamatojoties uz šo noteikumu 6.punktā minēto nosūtījumu vai 7.punktā minēto personas iesniegumu;

3.3. jebkurā ārstniecības iestādē (papildus šo noteikumu 1.pielikumā minētajām iestādēm) saskaņā ar šo noteikumu IV nodaļu, sniedzot medicīnisko palīdzību personai, kas guvusi traumu.

4. Pārbaudē izmantotā portatīvā mērierīce alkohola koncentrācijas noteikšanai izelpotajā gaisā (turpmāk – mēraparāts) atbilst Ministru kabineta noteiktajām prasībām mēraparātiem, ar kuriem nosaka alkohola koncentrāciju izelpotajā gaisā.

5. Medicīnisko pārbaudi veic sertificēts narkologs vai citas specialitātes ārsts, kas 1.pielikumā minētajā ārstniecības iestādē, kurā izmeklējumus var veikt, izmantojot enzimatīvo imūnmetodi, gāzu hromatogrāfijas metodi un ķīmiski toksikoloģiskās izmeklēšanas metodi, un kurā laboratorisko izmeklēšanu veic sertificēti tiesu medicīnas eksperti –

speciālisti (turpmāk – specializētā ārstniecības iestāde), ir apguvis attiecīgo medicīniskās pārbaudes metodi alkohola koncentrācijas noteikšanai asinīs un narkotisko vai apreibinošo vielu iespaida konstatēšanai un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir ieguvis attiecīgu ārstniecisko un diagnostisko metožu sertifikātu (turpmāk – ārsts).

6. Medicīnisko pārbaudi veic, pamatojoties uz tiesībaizsardzības iestādes (prokuratūras, tiesas, Valsts policijas, pašvaldības policijas) amatpersonas, valsts vai pašvaldības iestādes, kā arī komercsabiedrības vai citas institūcijas vadītāja vai viņa pilnvarotas personas rakstisku nosūtījumu, kurā norādīts medicīniskās pārbaudes iemesls (2.pielikums).

7. Medicīnisko pārbaudi veic pēc fiziskas personas pieprasījuma, ja viņa iesniedz ārstniecības iestādē iesniegumu (3.pielikums), kurā pamatota pārbaudes nepieciešamība, un uzrāda personu apliecinošu dokumentu. Iesniegumu pievieno medicīniskās pārbaudes protokolam.

II. Alkohola koncentrācijas pārbaude izelpotajā gaisā, ko veic Valsts policijas, pašvaldības policijas, Valsts robežsardzes darbinieks vai Valsts probācijas dienesta amatpersona

8. Alkohola koncentrāciju izelpotajā gaisā personām pārbauda:

8.1. Valsts policijas, pašvaldības policijas vai Valsts robežsardzes darbinieks, lai apstiprinātu vai atspēkotu likumpārkāpuma faktu vai objektīvi izskatītu lietu par likumpārkāpuma izdarīšanu;

8.2. Valsts probācijas dienesta amatpersona, lai pārbaudītu, vai probācijas klients ir lietojis alkoholu un ieradies:

8.2.1. Valsts probācijas dienestā vai piespiedu darba izpildes vietā kriminālsoda – piespiedu darbs – izciešanas laikā;

8.2.2. Valsts probācijas dienestā tiesas noteiktajā pārbaudes vai neizciestās soda daļas laikā;

8.2.3. Valsts probācijas dienestā vienošanās par postpenitenciāro palīdzību darbības laikā;

8.2.4. uz probācijas programmu.

9. Personu pārbauda pēc personas mutiskas piekrišanas saņemšanas.

10. Ja alkohola koncentrācijas pārbaude izelpotajā gaisā nav iespējama vai pārbaudāmā persona nepiekrīt pārbaudei vai tās rezultātiem, Valsts policijas, pašvaldības policijas vai Valsts robežsardzes darbinieks, bet šo noteikumu 8.2.apakšpunktā minētajos gadījumos – Valsts probācijas dienesta amatpersona ar probācijas klienta piekrišanu pēc iespējas ātrāk nogādā personu ārstniecības iestādē medicīniskās pārbaudes veikšanai.

11. Personu pārbauda, izdarot divus mērījumus ar 15–20 minūšu intervālu. Mēraparāta uzrādītā alkohola koncentrācija izelpotajā gaisā, ievērojot normatīvajā aktā par prasībām mēraparātiem minētos nosacījumus, ir pielīdzināma alkohola koncentrācijai asinīs.

12. Ja mērījumos konstatēta alkohola koncentrācija izelpotajā gaisā, Valsts policijas, pašvaldības policijas, Valsts robežsardzes darbinieks vai Valsts probācijas dienesta amatpersona sastāda personas pārbaudes protokolu (4.pielikums). Protokolam pievieno mēraparāta izdrukas, kas apliecina protokolā norādītos mērījumus.

13. Persona ar parakstu apliecina, ka ir iepazinusies ar protokolu un piekrīt pārbaudes rezultātiem.

14. Ja izelpotajā gaisā konstatēta alkohola koncentrācija pārsniedz 0,5 promiles (ieskaitot), pārbaudes izdevumus 11 latu apmērā sedz pārbaudāmā persona.

15. Šo noteikumu 14.punkts netiek piemērots Valsts probācijas dienesta amatpersonas veiktajām alkohola koncentrācijas pārbaudēm izelpotajā gaisā.

III. Medicīniskās pārbaudes kārtība

16. Medicīniskā pārbaude ietver:

16.1. alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vielu vai medikamentu lietošanas fakta pārbaudi pēc pārbaudāmās personas vārdiem;

16.2. ārējā izskata (tai skaitā miesas bojājumu esības vai neesības), psihiskā un emocionālā stāvokļa, uzvedības, runas, veģetatīvi somatiskā stāvokļa un kustību koordinācijas pārbaudi, alkohola vai citas smakas noteikšanu;

16.3. alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu vai medikamentu lietošanas fakta konstatēšanu, nosakot alkohola koncentrāciju izelpotajā gaisā, kā arī veicot asins, urīna vai siekalu (turpmāk – bioloģiskā vide) laboratoriskus izmeklējumus. Pārbaudes rezultātu un atzinumu ieraksta pārbaudes protokolā.

17. Pirms medicīniskās pārbaudes ārsts pārliecinās par pārbaudāmās personas identitāti pēc personu apliecinoša dokumenta. Ja personu apliecinošs dokuments netiek uzrādīts, medicīniskās pārbaudes protokolā apraksta pārbaudāmās personas ārējās pazīmes un norāda, ka personas dati noskaidroti mutiski pēc pārbaudāmās personas vārdiem vai pēc datiem, ko sniegusi persona, kas pārbaudāmo personu nogādājusi ārstniecības iestādē.

18. Nosakot alkohola koncentrāciju izelpotajā gaisā, izdara divus mērījumus ar 15–20 minūšu intervālu. Mērāparāta uzrādītā alkohola koncentrācija izelpotajā gaisā, ievērojot normatīvajā aktā par prasībām mērāparātiem minētos nosacījumus, ir pielīdzināma alkohola koncentrācijai asinīs.

19. Alkohola koncentrācijas laboratoriskai noteikšanai bioloģiskā vidē izmanto enzimatīvo imūnmetodi vai gāzu hromatogrāfijas metodi.

20. Lai konstatētu narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmi, medicīniskajā pārbaudē laboratoriski izmeklē bioloģisko vidi, izmantojot ķīmiski toksikoloģiskās izmeklēšanas metodes. Laboratorisko izmeklēšanu veic sertificēti tiesu medicīnas eksperti – speciālisti.

21. Ja medicīnisko pārbaudi alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes konstatēšanai nevar veikt pilnā apjomā vai pārbaude ir apgrūtināta pārbaudāmās personas vispārējā stāvokļa dēļ, novērtē konstatējamos klīniskos simptomus un veic laboratoriskos izmeklējumus divās dažādās bioloģiskajās vidēs.

22. Ārstniecības iestādē bioloģiskās vides paraugus (izņemot urīnu) laboratoriskiem izmeklējumiem saskaņā ar šo noteikumu 5.pielikumu ņem ārstniecības persona nosūtītāja klātbūtnē. Urīna paraugus ņem ārstniecības personas uzraudzībā.

23. Lai noteiktu alkohola koncentrāciju bioloģiskajā vidē, materiālu paraugus laboratoriskajai izmeklēšanai nodod kopā ar nosūtījumu alkohola noteikšanai bioloģiskajā vidē (6.pielikums). Nosūtījumā norāda tās ārstniecības personas vārdu un uzvārdu, kura ņēma paraugu (ārstniecības persona nosūtījumā parakstās un ierakstu apstiprina ar spiedogu).

24. Materiālu paraugus ķīmiski toksikoloģiskajai izmeklēšanai nodod kopā ar nosūtījumu ķīmiski toksikoloģiskajai izmeklēšanai (7.pielikums). Nosūtījumā norāda tās ārstniecības personas vārdu un uzvārdu, kura ņēma paraugu (ārstniecības persona nosūtījumā parakstās un ierakstu apstiprina ar spiedogu).

25. Ja klīniskās izmeklēšanas rezultāti neatbilst laboratorisko izmeklējumu rezultātiem (viela nav konstatēta), bioloģiskās vides paraugus ārstniecības iestāde nosūta specializētai ārstniecības iestādei atkārtotai pārbaudei (laboratoriskiem izmeklējumiem). Pēc atkārtotu laboratorisko izmeklējumu rezultātu saņemšanas ārsts, kurš veicis medicīnisko pārbaudi, sniedz galīgo atzinumu.

26. Ja klīniskās izmeklēšanas rezultāti neatbilst laboratorisko izmeklējumu rezultātiem (viela nav konstatēta) un pirmā bioloģiskās vides laboratoriskā izmeklēšana veikta specializētajā ārstniecības iestādē, pēc bioloģiskās vides materiālu paraugu atkārtotas laboratoriskās izmeklēšanas galīgo atzinumu sniedz cits specializētās ārstniecības iestādes ārsts.

27. Medicīniskās pārbaudes protokolu sastāda ārsts divos eksemplāros (8. vai 9.pielikums). Ja papildus veic ķīmiski toksikoloģisko izmeklēšanu, medicīniskās pārbaudes protokolam pievieno ķīmiski toksikoloģiskās izmeklēšanas rezultātus (10.pielikums). Medicīniskās pārbaudes protokolam piešķir numuru, kā arī reģistrācijas žurnālā (11.pielikums) ieraksta medicīniskās pārbaudes faktu un citus nepieciešamos datus par personu, kurai noteikta alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekme.

28. Medicīniskās pārbaudes protokola atzinumā alkohola ietekme tiek norādīta, ja alkohola koncentrācija pārbaudāmās personas asinīs pārsniedz 0,5 promiles (ieskaitot) vai tam atbilstošu koncentrāciju citā bioloģiskā vidē.

29. Medicīniskās pārbaudes protokolā detalizēti apraksta rezultātus, kas iegūti, veicot šajos noteikumos noteiktās darbības, un apstiprina vienu no šādiem pārbaudītās personas stāvokļiem:

29.1. nav konstatēta alkohola ietekme;

29.2. nav konstatēta narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekme;

29.3. nav konstatēta alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekme, bet ir novērojami funkcionālā stāvokļa traucējumi, kuru dēļ nepieciešams izvairīties no atrašanās paaugstinātas bīstamības apstākļos;

29.4. ir konstatēta alkohola ietekme;

29.5. ir konstatēta narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekme;

29.6. ir konstatēta alkohola un narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekme vienlaikus;

29.7. ir konstatēts konkrētas vielas lietošanas fakts, bet nav konstatēta narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekme;

29.8. ir konstatēts alkohola reibums;

29.9. ir konstatēts narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu reibums;

29.10. ir konstatēts medikamentozs reibums.

30. Medicīniskās pārbaudes protokols tiek sastādīts un atzinums sniegts par pārbaudāmās personas stāvokli medicīniskās pārbaudes brīdī.

31. Vienu medicīniskās pārbaudes protokola eksemplāru ārstniecības iestāde nodod medicīniskās pārbaudes pieprasītājam (nosūtītājam). Otru medicīniskās pārbaudes protokola eksemplāru, nosūtījumu uz pārbaudi vai personas iesniegumu, laboratorisko izmeklējumu rezultātus, kā arī reģistrācijas žurnālu ārstniecības iestādē uzglabā piecus gadus.

32. Medicīniskās pārbaudes rezultātus pārbaudāmajai personai paziņo mutiski. Pēc pārbaudāmās personas mutiska pieprasījuma viņai izsniedz rakstisku izziņu par medicīniskās pārbaudes rezultātiem.

33. Medicīniskās pārbaudes protokolu paraksta pārbaudāmā persona, apliecinot, ka viņai ir veikta attiecīgā medicīniskā pārbaude.

34. Ja pārbaudāmā persona atsakās no medicīniskās pārbaudes, atsakās nodot bioloģiskās vides paraugus laboratoriskai izmeklēšanai, nav spējīga parakstīties vai atsakās parakstīt medicīniskās pārbaudes protokolu, kā arī mēģina veikt darbības, kas var ietekmēt medicīniskās pārbaudes rezultātu, ārsts to norāda medicīniskās pārbaudes protokolā. Fakti par atteikšanos no medicīniskās pārbaudes norāda medicīniskās pārbaudes protokola sadaļā "Atzinums" (ja iespējams, atzinumu sniedz, ņemot vērā klīniskās izmeklēšanas rezultātus, un norāda, ka atzinuma pamatā ir klīniskā simptomātika).

35. Ja pārbaudāmā persona nepiekrīt medicīniskās pārbaudes rezultātiem, pārbaudāmā persona mēneša laikā ir tiesīga pieprasīt veikt atkārtotu bioloģiskās vides laboratorisku izmeklēšanu specializētajā ārstniecības iestādē, kuras ārsts sniedz galīgo atzinumu.

36. Ja pārbaudāmā persona nepiekrīt medicīniskās pārbaudes rezultātiem un pirmā pārbaude veikta specializētā ārstniecības iestādē, pārbaudāmā persona mēneša laikā ir tiesīga pieprasīt veikt atkārtotu bioloģiskās vides laboratorisku izmeklēšanu. Galīgo atzinumu pēc atkārtotu laboratorisko izmeklējumu rezultātu saņemšanas sniedz cits specializētās ārstniecības iestādes ārsts.

IV. Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes konstatēšana, sniedzot medicīnisko palīdzību pacientam traumas gadījumā

37. Ja fiziska persona cietusi satiksmes negadījumā, nelaimes gadījumā darbā vai guvusi citu traumu un nogādāta jebkurā ārstniecības iestādē medicīniskās palīdzības saņemšanai, ārsts, kurš sniedz medicīnisko palīdzību, ambulatorā vai stacionārā pacienta medicīniskajā kartē (medicīniskajā dokumentācijā) norāda, vai personai ir vai nav alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu lietošanas klīniskās pazīmes, kā arī norāda datus par bioloģiskās vides paraugu ņemšanu konkrētas vielas noteikšanai.

38. Ārstniecības iestāde nodrošina bioloģiskās vides paraugu ņemšanu, uzglabāšanu un laboratorisku izmeklējumu veikšanu, lai noteiktu alkohola un klīnisko pazīmju gadījumā arī citu narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu iespējamo klātbūtni.

V. Medicīnisko pārbažu izdevumu segšanas kārtība

39. Ja medicīnisko pārbaudi veic, pamatojoties uz šo noteikumu 6.punktā minēto nosūtījumu, pārbaudes izdevumus sedz nosūtītājs.

40. Ja medicīnisko pārbaudi veic, pamatojoties uz šo noteikumu 6.punktā minēto nosūtījumu, un pārbaudāmajai personai medicīniskajā pārbaudē konstatēts, ka alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 0,5 promiles (ieskaitot) vai atbilstošu koncentrāciju citā bioloģiskajā vidē, vai arī konstatēts šo noteikumu 29.5., 29.6., 29.8., 29.9. vai 29.10.apakšpunktā minētais stāvoklis, pārbaudes izdevumus sedz pārbaudāmā persona, iemaksājot izdevumu apmēra summu nosūtītāja budžeta kontā.

41. Ja medicīnisko pārbaudi veic saskaņā ar pārbaudāmās personas iesniegumu, pārbaudes izdevumus sedz pārbaudāmā persona.